

ת"פ 44422/01/17 - מדינת ישראל נגד רועי ציטרין

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 44422-01-17 מדינת ישראל נ' ציטרין

בפני
בעניין: כבוד השופט יוסי טורס
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

רועי ציטרין

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, בעבירות של סחר בסמים מסוכנים (שתי עבירות), לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים") וכן בשתי עבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א)+(ג) רישא לפקודת הסמים.
2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, בין התאריכים 29.9.16-4.11.16 ניפגש הנאשם עם סוכן משטרה 12 פעמים ובמהלך פגישות אלו סוכם כי הנאשם ימכור לסוכן סמים מסוכנים. בהמשך, בשתי הזדמנויות שונות, מכר הנאשם לסוכן סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 15.34 גרם נטו (מתוכם 10.4 גרם קנבוס רפואי), בתמורה כוללת של ₪1500. יצוין כי העסקאות התבצעו באופן שהנאשם אמר לסוכן היכן מצוי הסם והאחרון הגיע למקום ונטל את הסם בעצמו. כן יצוין כי בעסקה השנייה סוכם בתחילה על מכירת 10 ג' אך בסופו של דבר טען הנאשם בפני הסוכן כי "הבן אדם עישה חצי מזה ונשאר רק 5".

תסקיר שירות המבחן

3. לבקשת ב"כ הנאשם הופנה הנאשם לשירות המבחן. מהתסקיר עלה כי הנאשם כבן 22, סיים 12 שנות לימוד (חלקן בחו"ל), שירת שירות צבאי, במסגרתו שירת כלוחם והשתתף במבצע "צוק איתן" שם נפצע ושוחרר בהמשך בשל כך. שירות המבחן ערך לנאשם בדיקות אשר שללו שימוש בסמים. שירות המבחן התרשם מנטילת אחריות מצד הנאשם והכרה בחומרת העבירות. כן התרשם שירות המבחן מרצונו בשינוי וביכולתו להיתרם מהליך טיפולי. עם זאת,

שירות המבחן ציין שנראה שבשלב זה המוטיבציה נובעת מאימת הדין ברובה. אציין כי שירות המבחן הגיש בעניינו של הנאשם תסקיר משלים לאחר שבתסקיר הראשון לא ביטא הנאשם בצורה ברורה את רצונו בהליך טיפולי ארוך. לאחר הפנייתו לתסקיר משלים, התרשם שירות המבחן משינוי בעמדת הנאשם ובשל גילו הצעיר ויתר נתוניו, סבר שענישה שיקומית טיפולית תסייע להפחתת הסיכויים להישנות עבירות מצדו והמליץ על צו מבחן בשילוב צו של"צ.

טיעוני הצדדים לעונש

4. ב"כ המאשימה הפנה בטיעונו לעונש לערכים המוגנים שנפגעו ממעשיו של הנאשם ולנסיבות העבירה. צוין שכמויות הסם אינן מזעריות וכי באחת הפעמים מדובר היה בסם מסוג קנבוס רפואי, עובדה בה ראתה המאשימה משום נסיבה מחמירה. המאשימה ביקשה לקבוע מתחם ענישה אחד לשתי העבירות הנע בין 12 חודשי מאסר בפועל ל-24 חודשי מאסר בפועל. בהתייחסה לנסיבותיו האישיות של הנאשם הפנתה המאשימה לפערים בין שני התסקירים וביקשה ללמוד מהם כי רצונו של הנאשם לטיפול אינו אמיתי אלא נובע מחששו מההליך הפלילי. לפיכך עתרה המאשימה להטיל על הנאשם ענישה בתחתית המתחם, מאסר על תנאי ארוך וקנס.

5. ב"כ הנאשם הפנה לנסיבות האירוע וטען כי אין מדובר באירוע במדרג גבוה של חומרה. לדבריו לנאשם הייתה שליטה נמוכה מאוד על הסם וכי נגישותו הייתה לאדם אחד בלבד עם מרשם לקנביס רפואי (המאשימה אישרה עובדה זו). עוד ציין הסנגור כי התנהלותו של הנאשם הייתה חובבנית כעולה מהראיות שהוגשו בהסכמה וכי ניכר שאינו בעל מאפיינים עברייניים. בנוסף, נטען כי הסוכן הפעיל לחץ לא מבוטל על הנאשם כפי שעולה מהעובדה שנדרשו לו שניים עשר מפגשים עם הנאשם על מנת לשכנעו למכור לו סמים. בסיכומו של דבר טען הסנגור כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 4 חודשי עבודות שירות ל-10 חודשי מאסר בפועל. בהתייחסו לנסיבותיו האישיות של הנאשם הפנה הסנגור למצבו הנפשי; לגילו הצעיר; לעברו הנקי; ולהמלצת שירות המבחן. לפיכך, ובשל סיכויי שיקום הנאשם, ביקש הסנגור לחרוג ממתחם העונש ההולם ולאמץ את המלצת שירות המבחן. לחילופין ביקש הסנגור להטיל על הנאשם ענישה בדמות עבודות שירות לתקופה מדודה בשילוב פיקוח של שירות המבחן.

6. הנאשם בדברו האחרון הביע צער וחרטה על מעשיו. לדבריו היום הוא מבין את חומרת מעשיו המהווים למעשה סחר בסמים ולא רק "טובה לחבר" כפי שראה את הדברים קודם לכן. עוד ציין כי קבוצת הטיפול עזרה לו מאוד וביקש לאפשר לו להמשיך בטיפול.

דין והכרעה

7. כידוע, מאז תיקון 113 לחוק העונשין גזר הדין ניתן במסגרת הליך תלת שלבי. בשלב הראשון יש לקבוע אם כתב האישום מתאר אירוע אחד או מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם את האירוע ובסופו של תהליך, יש להחליט אם נכון לחרוג מהמתחם שנקבע, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם. שני הצדדים ביקשו

לקבוע מתחם עונש אחד ודומה שיש ממש בטיעון זה. שתי העבירות נבעו מאותה מערכת נסיבות והן פרי של תכנית עבריינית אחת. כמו כן המכירה התבצעה לאותו הסוכן ובסמיכות זמנים יחסית. מכאן שקיים קשר הדוק בין כל העבירות וראוי לקבוע מתחם עונש אחד, המביא בחשבון כמובן שמדובר במספר עבירות (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14); (רע"פ 4760/14 קיסלמן ואח' נ' מדינת ישראל (7.5.15); (דנ"פ 2999/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (22.5.2016)).

8. **הערכים המוגנים בבסיס העבירות:** נגע הסמים מכלה כל חלקה טובה בחברה. על נזקיו הבריאותיים, החברתיים וכלכליים, אין צורך להכביר מילים (ע"פ 11220/03 פלוני נ' מדינת ישראל (6.7.05); ע"פ 4998/95 קרדוסו נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(3), 769)). הצורך בסם, מוליד מספר נזקי משנה ובהם נזקים לגופו של המשתמש בסם, ובעקיפין גם לשלום הציבור, בשל כך שלרוב מכורי הסם מבצעים עבירות רכוש על מנת לממנו. בענייננו, שימש הנאשם חלק ממערך הפצת הסמים ומכאן שפגע פגיעה ממשית באינטרסים המוגנים כמפורט לעיל.

9. **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה:** מטבע הדברים עבירות מסוג זה הן עבירות המלוות בתכנון קודם וכך היה גם במקרה זה. ביחס לחלקו של הנאשם בביצוע העבירה והשפעתו של אחר, ראיתי להדגיש כי מהנסיבות המוסכמות על הצדדים עולה שהסוכן נדרש למאמץ לא מועט על מנת לשכנע את הנאשם לספק לו סם. מהנסיבות עולה גם שהסם לא היה בשליטתו הישירה של הנאשם והוא נדרש להשיגו מאחר כפי שעולה בבירור מהאישום השני.

10. **מדיניות הענישה:** בתי המשפט הדגישו פעם אחר פעם כי יש לנהוג בעבירות הקשורות להפצת סמים ביד נוקשה, ולהטיל עונשים כבדים. ראו:

"ההלכה בעניין עבירות סמים קובעת כי נוכח חומרתן הרבה של אותן העבירות יש להתמודד מולן באמצעות ענישה משמעותית ומרתיעה...כי יש לבכר את שיקולי ההרתעה על השיקולים האישיים בעבירות מסוג זה ... וכי יש חשיבות בענישה כלכלית בעבירות סמים שעיקרן הוא בצע כסף" (ע"פ 8988/16 אשר בן סימון נ' מדינת ישראל (8.3.17))

וכן:

"אכן, נגע הסמים הפוגע קשות בחברתנו מחייב מלחמת חורמה והעונשים שיגזרו על ידי בתי המשפט בשל עבירות סמים צריכים להשתלב במאבק הכולל להדברת הנגע. על כן, יש ליתן משקל ממשי לשיקול ההרתעתי אל מול השיקולים האישיים, אשר משקלם יהיה נמוך יותר במקרים כגון אלה. 'עונש הולם למחזיקי סמים שלא לשימוש עצמי - קרי: למשולבים במערך ההפצה - מכוון לקבוע בהכרת הכל את החומרה היתירה שאנו מייחסים להפצת הסמים, ולהרתיע עבריינים בכוח מלשלוח ידם בפעילות ההפצה. שתי תכליות מרכזיות אלו

ניתן להשיג רק על ידי הטלת עונשים חמורים' " (ע"פ 9482/09 **ביטון נ' מדינת ישראל**
(24.07.11))

11. וביחס לתרומתו של כל "שחקן" בשרשרת הפצת הסמים והעונש הראוי לו נקבע כי "ההתמודדות עם תופעת הפצת הסמים המסוכנים בישראל מחייבת תחילה הכרה בתרומתם של כלל השחקנים במערך המסועף של שוק זה, ולאחר מכן חייבות הרשויות האמונות על הדבר, כל אחת בתחומה שלה, לפעול כדי ליצור מצב של חוסר-כדאיות לעסוק בהפצה עבור כלל חוליות שרשרת ההפצה, החל ביצרן, עובר בבלדר וכלה בסוחר. גם לרשות השופטת ישנו תפקיד במאמץ ההתמודדות עם תופעת הפצת הסמים בישראל, על התפקיד החיוני שבתי המשפט צריכים למלא במסגרת זו" (ע"פ 7657/10 **יוסף הייב נ' מדינת ישראל** (29.3.12)).

12. הסנגור טען כי חומרת מעשיו של הנאשם פחותה שעה שדובר היה בסם "קל" ובכמות קטנה אותה העביר לסוכן. בעניין זה נקבע כי "המאבק בנגע הסמים צריך להיות מכוון גם נגד השימוש בסמים קלים ובפגיעתם של אלה ביחידים ובחוסנה של החברה כולה אין להמעית". (ע"פ 2000/06 **מדינת ישראל נ' ויצמן** (20.07.06). ביחס לכמות נקבע כי "אף אם כמויות הסמים נושא העבירות "קטנות" - כטענת המבקש - אין בכך כדי להפחית מחומרתן של עבירות אלה ומהצורך למגר אותן באמצעות הטלת עונש בעל היבט הרתעתי" (רע"פ 7996/12 **יוסף נ' מדינת ישראל** (23.1.13)).

13. מדיניות הענישה ביחס לעבירות הסחר משתנה ממקרה למקרה והיא תלויה בסוג הסם, בכמות שנמכרה, בהישנות המקרים ובנסיבותיו האישיות של הנאשם. להלן אפנה למספר דוגמאות:

רע"פ 3627/13 **שדה נ' מדינת ישראל** (22.5.13), בו נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם על חומרת עונשו- 7 חודשי מאסר בגין סחר בסמים מסוג קנבוס בשתי הזדמנויות במשקלים של 0.8 גרם ו- 1 גרם תמורת 80 ש"ח, בכל הזדמנות.

רע"פ 7275/11 **נאסר נ' מדינת ישראל** (11.10.11), בו נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בעבירות של סחר בסמים מול סוכן משטרתי במספר מקרים, ונדון ל- 5 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ 26709-06-14 **מדינת ישראל נ' ישראלוב** (26.10.14), בו נידון נאשם ל-11 חודשי מאסר בפועל בגין סחר בסם קנבוס בשתי הזדמנויות שונות לסוכנת משטרתי באירועים חברתיים.

ת"פ 56218-05-13 **מדינת ישראל נ' אמיתי** (12.1.14), בו הורשע נאשם בסחר בסם מסוג חשיש במשקל 94 גרם, לסוכן משטרתי בתמורה ל- 3,000 ₪. נקבע מתחם ענישה שבין שמונה חודשי מאסר ל- 30 חודשי מאסר בפועל והוטל על הנאשם עונש של 10 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ 3720-03-15 **מדינת ישראל נ' דוידוב** (25.10.15), בו הורשע נאשם בשש עבירות של סחר בסם ובאישום נוסף של החזקת סמים. הנאשם מכר לאחרים סם מסוג מריחואנה בכמויות קטנות. הנאשם היה צעיר נורמטיבי והוא נידון ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

ת"פ 27086-06-14 **מדינת ישראל נ' דיבפקר** (11.9.14), בו הורשע נאשם כי מכר בשלוש הזדמנויות סם מסוג חשיש לסוכנת משטרתית במשקלים של 0.64 גרם, 3.13 גרם, ו-2.82 גרם בתמורה ל-100 ₪, 250 ₪ ו-400 ₪ בהתאמה. הנאשם היה ללא עבר פלילי והוא נדון, במסגרת הסדר טיעון, ל-10 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ 54706-01-13 **מדינת ישראל נ' חביב** (09.09.13), בו הורשע נאשם שמכר בארבע הזדמנויות שונות סם מסוג חשיש במשקלים של 6.4 גרם, 5.38 גרם, 3.98 גרם, וכן אצבע חשיש בכמות לא ידועה. הנאשם נידון ל-6 חודשי עבודות שירות.

ת"פ 20280-06-14 **מדינת ישראל נ' איסמעיל** (27.7.14), בו הורשע נאשם בשתי עבירות של סחר בסם מסוג חשיש לסוכן משטרתית, בתמורה ל-800 ₪ בכל מכירה. הנאשם היה נעדר עבר פלילי והוא נידון ל-8 חודשי מאסר בפועל.

14. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את העבירות בענייננו, תוך התחשבות בכמות הסם, מהותו ובריבוי העבירות, הוא שישה חודשי מאסר, שניתן לשאת אותם בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

15. קביעת עונשו של הנאשם מצריכה איזון בין מספר שיקולים נוגדים. מצד אחד, מדובר בעבירות חמורות אשר, כאמור, בתי המשפט מצווים לתרום את תרומתם בביעורן וזאת על דרך של הכבדה בענישה. מנגד, לפנינו בחור צעיר שעברו נקי. עד כה ניהל הנאשם אורח חיים נורמטיבי שאף כלל שירות צבאי כלוחם ושירות המבחן סבור שיש לו סיכויי שיקום בלתי מבוטלים.

16. לאחר שנתתי דעתי למכלול השיקולים סברתי כי ראוי לאמץ את המלצת שירות המבחן, אם כי לא במלואה. אקדים ואומר שלא ראיתי הצדקה במקרה זה לסטות ממתחם הענישה וניתן להשיג תכלית שיקומית טיפולית גם בדרך של ענישה בגדרי מתחם הענישה וזאת על דרך של הטלת עונש בעבודות שירות בשילוב צו מבחן. תמהיל עונשי זה, יש בו להלום נכונה את חומרת העבירות בד בבד עם מתן הזדמנות לנאשם לשקם את חייו ולעבור טיפול בשירות המבחן. מנגד, הטלת מאסר כעתירת המאשימה לא תאפשר לשלב את הנאשם בהליך טיפולי (ראו סעיף 1 לפקודת המבחן) וראיתי בכך חיסרון ממשי. לא העלמתי מטעוניה של המאשימה לפיו ניתן לחייב את הנאשם בצו מבחן גם אגב הטלת מאסר (ע"פ 4167/12 **דניאל אוחנה ואח' נ' מדינת ישראל** (17.3.13)). אכן, אפשרות זו קיימת באופן עקרוני, אך אין היא מתאימה לענייננו. כידוע, צו מבחן המוטל לאחר מאסר, אינו "בעל שיניים" במובן זה שלא ניתן יהיה להפקיעו באם

יפר. במקרה זה, אפקטיביות צו המבחן טמונה בין היתר בידיעה כי הפרתו עלולה להביא לענישה מחמירה נוספת ושונה וזאת לאור האמור בתסקיר שירות המבחן בדבר המוטיבציה החיצונית של הנאשם. כאן המקום להתייחס לטיעונה של המאשימה לפיו הנאשם מונע אך מחששו מפני אימת הדין. אכן, אפשר וכך הם פני הדברים ואולם בשים לב לגילו הצעיר של הנאשם ולתועלת שיוכל להפיק מההליך הטיפולי, סברתי שאף אם מצויים אנו בסיטואציה לפיה "מתוך שלא לשמה בא לשמה" (מסכת סנהדרין ק"ה) יש להעדיף את האפיק הטיפולי-שיקומי.

17. מסקנה זו מתחדדת לאור העובדה שעונש מאסר אינו הולם לדעתי את מכלול הנסיבות ואת נתוני האישיים של הנאשם. כידוע, לעונש מאסר השפעות שליליות לא מעטות לרבות הטמעת ערכים עברייניים (אפקט קרימינוגני). שירות המבחן התרשם שהנאשם נעדר מאפיינים עברייניים וכי מדובר במעידה שאינה מאפיינת את אורחות חייו ובאמצעות טיפול נכון ניתן יהיה להקטין את הסיכויים להישנות עבירות דומות. לדידי, שיקול זה הוא שאמור להדריך את בית המשפט בעת קביעת עונשו של הנאשם המסוים בפנינו. נקבע לא אחת כי ראוי להימנע מהטלת עונש מאסר ביחס למי שאינו בעל דפוסי עבריינות מובהקים (ראה ע"פ 4318-10-11 **מדינת ישראל נ' רפאילוב ואח'** (5.1.12), חוות דעתו של כב' השופט שפירא); כן ראה גם **דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015** (המכונה "דו"ח ועדת דורנר"). כאשר לפנינו נאשם צעיר, אשר קיבל אחריות מלאה למעשיו ושירות המבחן מתרשם כי הוא יפיק תועלת רבה מהליך שיקומי, יש להעדיף אפשרות זו, לא כל שכן כאשר היא משולבת בענישה מוחשית לא קלה, כמאסר בעבודות שירות. בעניין זה הבאתי גם בחשבון את התקופה הלא קצרה בה שהה בתנאים מגבילים.

18. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **6 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו 16.1.17 - 5.2.17**

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה ב"ארוחה חמה" קרית אתא. העבודות יחלו ביום 23.10.17 ככל שלא תינתן החלטה אחרת. על הנאשם להתייבץ ביום זה בתחנת משטרת טבריה. הנאשם הביע כאמור את הסכמתו לרצות עונש של עבודות שירות והוסבר לו כי באם לא יבצע את העבודות כנדרש רשאי הממונה להפסיק מנהלית והוא ירצה את יתרת התקופה בבית המאסר.

ב. **אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך 18**

חודשים. הוסבר לנאשם בלשון פשוטה שעליו לקיים את הוראות שירות המבחן וכי הפרה של צו הפיקוח עלולה להוביל להפקעתו ולהטלת עונשים נוספים.

ג. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו כל עבירה על פקודת הסמים שהיא פשע.

ד. קנס בסך 3,000 ₪ או 15 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-6 תשלומים שווים ורצופים מיום 1.10.17 ובכל 1 לחודש שלאחריו.

בחלוף תקופת הערעור, ניתן להשמיד את המוצגים - הסמים
המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות וכן לשירות המבחן.
זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ב אלול תשע"ז, 13 ספטמבר 2017, במעמד הצדדים.